

Kontrol ortamı, iç kontrolün diğer unsurlarına temel teşkil eden genel bir çerçeve olup, kişisel ve mesleki dürüstlük, yönetim ve personelin etik değerleri, iç kontrole yönelik destekleyici tutum, mesleki yeterlilik, organizasyonel yapı, insan kaynakları politikaları ve uygulamaları ile yönetim felsefesi ve iş yapma tarzına ilişkin hususları kapsar.

Personel davranışlarını belirleyen kuralların personel tarafından bilinmesi sağlanır.

Bu standart için gerekli genel şartlar:

- İç kontrol sistemi ve işleyişi yönetici ve personel tarafından sahiplenilmeli ve desteklenmelidir.
- İdarenin yöneticileri iç kontrol sisteminin uygulanmasında personele örnek olmalıdırlar.
- Etik kurallar bilinmeli ve tüm faaliyetlerde bu kurallara uyulmalıdır.
- Faaliyetlerde dürüstlük, saydamlık ve hesap verilebilirlik sağlanmalıdır.
- İdarenin personeline ve hizmet verilenlere adil ve eşit davranılmalıdır.
- İdarenin faaliyetlerine ilişkin tüm bilgi ve belgeler doğru, tam ve güvenilir olmalıdır

AMAÇ: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda kurum kültürünün etik değerler çerçevesinde yerleşmesine, kamu görevini yerine getiren akademik ve idari çalışanların, adil, tutarlı, sürekli gelişmeyi destekleyen ve beyana güveni esas alacak şekilde etik davranış ilkelerine uygun hareket edeceğini açıklar. Unutulmamalıdır ki; güvenilir kurum kavramının anahtarı etikdir.

1. TANIMLAR

Etik: Ahlaki davranışların temelini teşkil eden etik, doğru ile yanlışa dair kalıplarının sistemleştirilmesini, insanların rolleri gereği sahip oldukları yetki ve sorumluluklarını, nasıl hareket etmeleri gerektiğini anlatan davranış standartlarını ifade eder. Etik değerler kanunlar tarafından sınırları belirlenmiş davranışların dışında kişinin, toplumun kendisine olan güven ve beklentisine uygun hareket edebilmesidir. Etik değerler toplumsal düzeni kazanabilmek için kamu hizmeti yapanların dikkat etmesi gereken ilkelerdir.

Etik Sözleşmesi: Akademik ve idari kadrolarda görev alan çalışanlarımız, Kamu hizmetlerini her türlü özel çıkarın üzerinde tutarak, asli görevinin halkın hizmetinde bulunduğu bilinç ve anlayışıyla hareket eder.

2. SORUMLULAR

Yüksekokul Müdürlüğü

Bölüm Başkanlığı

Yüksekökol Sekreterliği

Akademik ve İdari Çalışanlar

3. ETİK DEĞERLER VE DÜRÜSTLÜK

Kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde yöneticiler ve çalışanlarda gözlemlenecek etik değerler bütün karar alma süreçlerine ve her seviyedeki faaliyetlere rehberlik etme esasına dayanır.

Yöneticilerden Beklenen Etik Davranışlar

- Her çalışana eşit mesafede uzak, eşit mesafede yakın olunması,
- Her durumda adaletle karar vermesi, her çalışanı için adaleti sağlaması,
- Yakınlıktan doğabilecek iltimastan uzak durması, açık bir iletişim kanalı kurması,
- Her bir çalışanın ilerlemesi için fırsat adaletinin sağlanması, mesleki gelişimlerinin desteklenmesi,
- Örgütsel işleyişte alınacak kararlara çalışanların dâhil edilmesi,
- Örgütsel güven ortamının sağlanması,
- Paylaşımcı bir örgüt kültürünün oluşturulması,
- Karar süreçlerinde ve örgütsel iletişimde tutarlı olunması,

Çalışanlardan Beklenen Etik Davranışlar

- Tarafsız ve adil olunması,
- Ülkenin çıkarları, toplumun refahı ve kurumlarının hizmet idealleri doğrultusunda hareket edilmesi,
- Kurum kültürünün oluşmasında etik değerlerden taviz verilmeden çalışılması,
- Mesai kavramı içerisinde özel işlere zaman ayrılmaması,
- Kamu hizmetlerinin belirlenen standartlara ve süreçlere uygun şekilde yürütülmesi,
- Hizmetten yararlananlara gerekli bilgileri vererek, onların hizmet süreci boyunca aydınlatılması,
- Davranış ve eylemleri ile etik ilkelerin hilafına hareket edenlerin uyarılması,
- Görev ve sorumlulukları dâhilinde muhatap olunan dış paydaşlarla özel iş ilişkisine girilmemesi,
- Mal bildirim formlarını zamanında, eksiksiz ve doğru bilgiler işığında hazırlaması, mal varlığında oluşabilecek değişimleri bildirmesi,
- Kamu kaynaklarının kullanılmasında etkinlik ve verimlilikten ödün verilmemesi, her türlü israftan kaçınılması,
- Gerçek dışı beyanlardan kaçınılması,
- Kamu güvenliği ağısından gizlilik esaslarına riayet edilmesi,

4. KAMU PERSONELİ ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ

Görevin yerine getirilmesinde kamu hizmeti bilinci: Çalışanlar, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde; sürekli gelişimi, katılımcılığı, şeffaflığı, tarafsızlığı, dürüstlüğü, kamu yararını gözetmeyi, hesap verebilirliği, öngörülebilirliği, hizmette yerindeliliği ve beyana güveni esas alırlar.

Öğrencilere hizmet bilinci: Çalışanlar, eğitim hizmetlerinin yerine getirilmesinde; öğrencilerin günlük yaşamını kolaylaştırmayı, ihtiyaçlarını en etkin, hızlı ve verimli biçimde karşılamayı, hizmet kalitesini yükseltmeyi, halkın memnuniyetini artırmayı, hizmetten yararlananların ihtiyacına ve hizmetlerin sonucuna odaklı olmayı hedeflerler.

Hizmet standartlarına uyma:

Amaç ve misyona bağlılık: Çalışanlarımız, çalıştıkları kurum veya kuruluşun amaçlarına ve misyonuna uygun davranırlar.

Dürüstlük ve tarafsızlık: Akademik ve İdari kadrolarda çalışan kurum personeli; bütün eylem ve işlemlerinde yasallık, adalet, eşitlik ve dürüstlük ilkeleri doğrultusunda hareket ederler. Görevlerini yerine getirirken ve hizmetlerden yararlandırmada dil, din, felsefi inanç, siyasi düşünce, ırk, cinsiyet ve benzeri sebeplerle ayırım yapamazlar, insan hak ve özgürlüklerine aykırı veya kısıtlayıcı muamelede ve fırsat eşitliğini engelleyici davranış ve uygulamalarda bulunamazlar.

Saygınlık ve güven: Çalışanlar, kamu yönetimine güveni sağlayacak şekilde davranırlar ve görevin gerektirdiği itibar ve özeni davranışlarıyla gösterirler. Kamu hizmetine güven duygusunu zedeleyen, adalet ilkesine zarar veren şüpheli fiillerden kaçınırlar. Yönetici veya denetleyici konumunda bulunan çalışanlar, keyfi davranışlarda, baskı, hakaret ve tehdit edici uygulamalarda bulunamaz, açık ve kesin kanıtlara dayanmayan rapor düzenleyemez, mevzuata aykırı olarak kendileri için hizmet, imkân veya benzeri çıkarlar talep edemezler.

Nezaket ve saygı: Kurum çalışanları, nazik ve saygılı davranırlar ve hizmet alanlara gerekli ilgiyi gösterirler, konu yetkilerinin dışındaysa ilgili birime veya yetkiliye yönlendirirler.

Yetkili makamlara bildirim: Çalışanlar, kamu görevlileri etik davranış ilkeleri ile başvuru usul ve esasları hakkındaki yönetmelikte vücut bulan ilkelere muhalif durumlarla karşılaşmaları veya kanuna muayir iş ve eylemlerde bulunmalarının talep edilmesi halinde durumu yetkili makamlara bildirirler. Kurum ve kuruluş amirleri, ihbarda bulunan kamu görevlilerinin kimliğini gizli tutar ve kendilerine herhangi bir zarar gelmemesi için gerekli tedbirleri alırlar.

Çıkar çatışmasından kaçınma:

Görev ve yetkilerin menfaat sağlamak amacıyla kullanılmaması: Akademik ve idari kadrolarda görev alan çalışanlar; görev, unvan ve yetkilerini kullanarak kendileri, yakınları veya üçüncü kişiler lehine menfaat sağlayamaz ve aracılıkta bulunamazlar, akraba, eş, dost ve hem şehri kayırmacılığı, siyasal kayırmacılık veya herhangi bir nedenle ayrımcılık veya kayırmacılık yapamazlar.

Hediye alma ve menfaat sağlama yasağı: Kurum çalışanlarının tarafsızlığını, performansını, kararını veya görevini yapmasını etkileyen veya etkileme ihtimali bulunan, ekonomik değeri olan ya da olmayan, doğrudan ya da dolaylı olarak kabul edilen her türlü eşya ve menfaat hediye kapsamındadır.

5. KAMU PERSONELİ ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ

- Görevin Yerine Getirilmesinde Kamu Hizmeti Bilinci
- Halka Hizmet Bilinciyle Hareket Etme
- Hizmet Standartlarına Uyma, Vatandaşa Yol Gösterme, Nezaket ve Saygı
- Amaç ve Misyona Bağlılık
- Dürüstlük ve Tarafsızlık
- Saygınlık ve Güven
- Bilgi Verme, Saydamlık ve Katılımcılık
- Mal Bildiriminde Bulunma
- Adam Kayırmacılıktan Kaçınma
- Yapılan İş için Özel Ücret Almaktan Kaçınma

- Görev, Unvan ve Yetki Kullanarak Ticaret Yapmaktan Kaçınma
- Görev Sırasında Elde Edilen Bilgilerin Açıklanmaması
- Hediye Almaktan ve kamu kaynaklarını kullanarak Hediye Vermekten kaçınma
- Savurganlıktan Kaçınma
- Bilgi Verme, Saydamlık ve Katılımcılık
- Mal Bildiriminde Bulunma

6. ÖĞRETİM ELEMANLARI İÇİN ETİK İLKELER VE SORUMLULUKLAR

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunun kadrosunda bulunan ve farklı bölümlerden ders vermek için görevlendirilen bütün öğretim elemanları, aşağıdaki ilkelere ve davranış kurallarına uymayı kabul ederler.

Meslektaşlarına Karşı Sorumlulukları/ Etik İlkeler

Öğretim elemanları; meslektaşlarına karşı ayırım yapmaz ve onları taciz etmezler. Eleştirilerinde ve fikir alışverişlerinde, kendilerinden farklı bulgulara ve sonuçlara yol açsa bile, meslektaşlarının özgürce sorgulamasına saygı gösterirler ve onu savunurlar; akademik sorumluluklarının bilincinde olarak, meslektaşları hakkında verecekleri profesyonel kararlarında veya yargılarında nesnel olmak için çaba gösterirler; kurumlarının idaresinde kendi paylarına düşen akademik sorumluluğu yüklenirler.

Tarafli yaklaşım, tehdit edici davranış ve mobbing benzeri yaptırımların tamamına karşı durması gereken bir vakarla, meslektaşları tarafından ortaya konan farklı görüşlere katılmasalar da ifade edebilme haklarını sonuna kadar savunurlar.

Kendi Disiplinlerine Karşı Sorumlulukları/Etik İlkeler

“Bilginin geliştirilmesi ve literatüre katkı sunmak gerekliliğinin önemine inanarak çaba ve emek harcayan öğretim elemanları, kendilerine yüklenen özel sorumluluğun bilincindedir. Kendi alanlarına karşı olan birincil sorumlulukları, gerçeği aramak ve onu anladıkları şekilde ifade etmektir. Bu amaçla, enerjilerini bilimsel yetkinliklerinin gelişmesine ve iyileşmesine adanır. Bilginin kullanılması, geliştirilmesi ve aktarılmasında eleştirel bir şekilde kendini disiplin altına almak ve muhakeme yapmak yükümlülüğünü kabul ederler. Düşünsel olarak dürüstçe davranırlar. Öğretim elemanlarının her ne kadar ek uğraşları olabilirse de, bunlar sorgulama özgürlüğünü ciddi olarak engelleyemez ve ondan ödün verilmesine neden olamaz”.

Üniversiteye Karşı Sorumlulukları/Etik İlkeler

“Öğretim elemanları, her şeyden önce etkin bir öğretmen ve bilim insanı olmak için çaba gösterirler. Öğretim elemanları, akademik özgürlükleri ile ters düşmedikçe, çalıştığı üniversitenin kurallarına uysalar da eleştirme ve düzeltme isteme haklarını korurlar. Üniversite öğretim elemanları, işlerini kaybetme tehlikesine ve korkusuna maruz kalmaksızın, bilinenleri sorgulama ve farklı görüşlere sahip olma hakkına sahiptir.

Topluma Karşı Sorumlulukları /Etik İlkeler

“Toplumun üyeleri olarak, öğretim elemanlarının diğer vatandaşlar gibi hakları ve yükümlülükleri vardır. Öğretim elemanları, bu yükümlülüklerinin önceliğini öğrencilerine, meslektaşlarına, kendi disiplinlerine ve kurumlarına olan sorumlulukları ışığında değerlendirirler. Birey olarak konuşurken veya davranırken; bölümleri, fakülteleri veya üniversiteleri adına konuştukları izlenimini vermektten kaçınırlar. Sağlığı ve bütünlüğü için özgürlüğe muhtaç olan bir meslekte çalışan yurttaşlar olarak, öğretim elemanlarının, özgür araştırma koşullarını geliştirmek ve toplumun akademik özgürlüğü kavramasını daha ileri götürmek konusunda özel yükümlülükleri vardır”.

Öğrencilere Karşı Sorumlulukları/ Etik İlkeler

Öğretim elemanları; her öğrenciyi, toplumun saygıdeğer ve etkili bir üyesi olarak görüp, potansiyelinin farkına varmasına ve var olan yetkinliklerini kullanmasına yardım etmek için çaba göstermelidirler. “Öğretim elemanları, öğrencilerinin serbestçe öğrenmelerini destekleyeceklerdir. Öğrencilere, kendi disiplinlerinin en yüksek bilimsel ve etik standartlarını sergileyeceklerdir. Öğrencilere bireyler olarak saygı gösterecekler, düşünsel (entelektüel) rehber ve danışman olarak kendi asıl görevlerine sadık kalacaklardır. Öğretim elemanları, dürüst akademik uygulamaların gelişmesini ve öğrencileri değerlendirmelerinde her bir öğrencinin gerçek liyakatinin yansıtılmasını sağlamak için mantıklı her türlü çabayı göstereceklerdir. Öğretim elemanları, öğrencileriyle aralarındaki ilişkinin güvene dayanan doğasına saygı göstereceklerdir. Öğrencilerin, ne şekilde olursa olsun şahsi amaçla kullanılmasını, taciz edilmesini ya da ayrımcılığa maruz bırakılmasını önleyeceklerdir. Onlardan aldıkları önemli akademik ve bilimsel yardımı belirteceklerdir. Öğrencilerin akademik özgürlüğünü koruyacaklardır” .

Okulda görevli akademisyenler, öğrencilerini toplumun değerli bir parçası olarak göreyerek şahsiyet kazanmalarına katkı sunacaktır. Adil, dengeli, dürüst ve tarafsız olacak şekilde ortaya koyacağı uygulamalarla değerlerin davranışlara dönüşebileceğini öğrencilerine yansıtacaktır. Akademik gelişimlerinde bilgiye ulaşmaları için öğrencilerine rehber olacaktır.

Şekil 1. KTÜ Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Etik Davranış İlkeleri

HAZIRLAYAN

Doç. Dr. Meltem ARIKAN MALKOÇ

Öğr. Gör. Dr. Murat KARATAŞ

ONAYLAYAN

Prof. Dr. Sevdegül AYDIN MUNGAN

Müdür